

Malmö stad

Datum

2025-06-26

Adress**Diarienummer**

GYVF-2025-1925

Yttrande**Till**

Kommunstyrelsen

Remiss angående remiss Justitiedepartementet - Ett höjt bidrag vid återvandring STK-2025-716

Sammanfattning

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har via delegat fått möjlighet att inkomma med synpunkter på "Remiss Justitiedepartementet - Ett höjt bidrag vid återvandring."

Utredningen föreslår att en ny förordning om återvandringsbidrag för vissa utlänningar införs som ersätter den nuvarande förordningen (1984:890) om bidrag till utlänningars resor från Sverige för bosättning i annat land.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden via delegat menar att utredningen presenterar en balanserad bild av möjligheter och utmaningar med ett höjt bidrag vid återvandring. Nämnden via delegat anser dock att utredningen har ett bristande barnperspektiv och att det saknas en analys av vilka konsekvenser återvandringsbidraget kan få för jämställdheten.

Yttrande

Bakgrund och centrala förslag i utredningen

Sedan 1984 har den som har uppehållstillstånd i Sverige, bland annat som flykting eller alternativt skyddsbehövande, kunnat få ett ekonomiskt bidrag om han eller hon vill lämna Sverige och flytta till sitt hemland eller till ett annat land.

Regeringen vill kraftigt stimulera och öka den frivilliga återvandringen från Sverige. Regeringen har i budgetpropositionen för 2025 aviserat att den ekonomiska ersättningen vid återvandring ska höjas kraftigt och att regelverket samtidigt ska ses över, bland annat för att minimera risken för fusk och missbruk (prop. 2024/25:1 Utgiftsområde 8 s. 29 och 34). Medel för ett höjt återvandringsbidrag har avsatts från och med 2026.

I promemorian föreslås att en ny förordning om återvandringsbidrag för vissa utlänningar införs som ersätter den nuvarande förordningen (1984:890) om bidrag till utlänningars resor från Sverige för bosättning i annat land. Det föreslås också att Migrationsverket i ärenden enligt den nya förordningen ska ha rätt att få tillgång till

uppgifter ur belastningsregistret och misstankeregistret. Förordningsändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2026.

Förslagen innebär i huvudsak att storleken på det återvandringsbidrag som kan lämnas när en person vill lämna Sverige för att bosätta sig permanent i ett annat land höjs kraftigt. Höjt återvandringsbidrag kan dock innebära en ökad risk för fusk och missbruk samt felaktiga utbetalningar. För att förebygga detta föreslår utredningen ändringar i regelverket som ska motverka detta. Återvandring skapar möjligheter för individen till en nystart i livet och kan innebära att ekonomin och arbetskraften växer i ett annat land samt kan bidra till att minska antalet personer som lever i utanförskap i Sverige och de följder som ett sådant utanförskap får för det svenska samhället och för individen. Förslagen utgör ett led i att öka den frivilliga återvandringen.

De personer som kan tänkas vilja ansöka om återvandringsbidrag och därefter återvandra kan vara personer som av olika skäl upplever att de inte har integrerats i det svenska samhället, exempelvis i form av bristande egenförsörjning eller språk. Det kan antas att det i vissa fall handlar om personer som kommuner har kostnader för i dag, till exempel i form av utgifter för ekonomiskt bistånd. Att antalet personer som återvandrar ökar skulle därmed kunna medföra minskade kostnader för kommunerna. Om återvandringen bland personer som arbetar påverkar sysselsättningen skulle det kunna minska skatteintäkterna. Eftersom det inte är möjligt att göra någon närmare uppskattning av antalet personer som kommer att ta del av återvandringsbidraget, eller vilka personer det kommer att röra sig om, går det inte heller att uppskatta i vilken utsträckning kommunernas kostnader kan påverkas.

Konsekvenser av utredningens förslag

Förslagen bedöms ha positiva effekter för de utlänningar som omfattas av den nya förordningen och som vill återvandra. Det kan samtidigt innebära vissa negativa effekter för enskilda genom att exempelvis risken ökar för påtryckningar inom en familj i fall där den ena maken eller sambon vill återvandra men inte den andra. Det kan också innebära att barn i större utsträckning lämnar Sverige mot sin vilja, till exempel i en situation där föräldrarna vill återvandra men inte barnet. I alla åtgärder som rör barn ska också, i enlighet med artikel 3 i barnkonventionen, i första hand beaktas vad som bedöms vara barnets bästa.

Utredaren bedömer att stöd till invandrares utvandring med ett höjt återvandringsbidrag skulle kunna skada integrationen. Enligt utredaren kan det skicka en signal till bidragets målgrupp att den är oönskad i Sverige. En sådan signal kan verka negativ för målgruppens vilja, och syn på sina egna möjligheter att bli en integrerad del av det svenska samhället. Utredaren bedömer att det skulle kunna få konsekvenser som lägre arbetskraftsdeltagande och högre brottslighet. Det kan därför finnas skäl att utvärdera i vilken mån förslagen stimulerar till frivillig återvandring och påverkar integrationen i det svenska samhället.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens synpunkter via delegat

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden via delegat yttrar sig i huvudsak endast om de frågor som påverkar nämndens målgrupper och ansvarsområden.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden via delegat menar att utredningen presenterar en balanserad bild av möjligheter och utmaningar med ett höjt bidrag vid återvandring.

Nämnden via delegat anser dock att utredningen har ett bristande barnperspektiv. Det framgår inte tydligt vilka konsekvenser som återvandringsbidraget kan få för barn i familjer där föräldrarna önskar återvandra, och utredningen presenterar ingen modell för hur Migrationsverket konkret ska tillämpa principen om barnets bästa i prövningen av ansökningar.

Nämnden via delegat anser vidare att det saknas en analys av vilka konsekvenser återvandringsbidraget kan få för jämställdheten. Eftersom det kan finnas en risk för olika typer av påtryckningar inom familjer är det angeläget att dessa aspekter beaktas.

Nämnden via delegat menar slutligen att stöd till invandrares utvandring skulle kunna skada integrationen. Enligt utredaren kan det skicka en signal till bidragets målgrupp att den är oönskad i Sverige, och nämnden via delegat instämmer i denna bedömning.

Förvaltningsdirektör Anneli Schwartz

Beslutet fattas med stöd av delegationsordning GVF 2024–1703, punkten 9.17.